

Kontroll av läkemedel och otillåtna ämnen i livsmedel av animaliskt ursprung - 2015

Svensk produktion

Bakgrund

Alla medlemsstater i EU måste genomföra ett årligt riskbaserat kontrollprogram för rests substanser i nötkreatur, svin, fjäderfä, mjölk, ägg odlad fisk, hägnat vilt, vilt och honung baserat på gemensam EU lagstiftning. Syftet med programmet är att övervaka att animaliska livsmedel inte innehåller otillåtna ämnen, läkemedel, bekämpningsmedel eller miljögifter som kräver att åtgärder vidtas för att skydda konsumenterna. Resultaten från hela övervakningsprogrammet rapporteras årligen till EU-kommissionen.

Resultat och åtgärder

Under 2015 undersökte Livsmedelsverket inom kontrollprogrammet för rests substanser 4 970 prover från levande djur och animaliska livsmedel. Under 2015 förekom endast ett positivt prov inom kontrollprogrammet för rests substanser. Det positiva provet, muskel från kalv, innehöll ett godkänt antibiotika med en halt över fastställt gränsvärde. Länsstyrelsen har utrett ärendet och vidtagit åtgärder. I tabell 1-2 till denna rapport framgår vilka substanser, antal prov och, produkter som ingick i kontrollen 2015.

Utvärdering av resultat från kontrollen

Resultaten från kontrollprogrammet 2015 av rests substanser i animaliska livsmedel visar, liksom tidigare år, att företagarna i stort följer reglerna för läkemedelsanvändning till livsmedelsproducerande djur och att tillväxtbefrämjande medel inte används i Sverige.

När det gäller de främmande ämnena kadmium, bly, kvicksilver, klorerade organiska miljöföroreningar och mögelgifter så är förekomsten i animaliska livsmedel främst ett resultat av förorening av djurfoder som i sin tur kan bero på utsläpp av föroreningarna i miljön eller naturlig produktion av mögelsvampar (møgelgifter). De flesta av de funna halterna av de främmande ämnena i övervakningsprogrammet innebär inte några hälsorisker för konsumenterna, mot bakgrund av nuvarande kunskap om ämnenas giftighet. Höga halter bly uppmättes i enstaka prover av vilt, sannolikt har dessa förorenats med bly från ammunition. Om man följer Livsmedelsverkets råd gällande styckning av vilt så minimeras problemen med rester av blyammunition i viltkött.

Mätbara halter av bekämpningsmedel hittades inte något av proven från mjölk, kött, ägg eller fisk. Ett fåtal prov från honung, innehöll resterhalter av bekämpningsmedel långt under gränsvärdet. Dessa halter utgör inte någon hälsorisk för konsumenten.

Mot denna bakgrund kan konsumenten känna sig trygg med att svenska animaliska livsmedel inte innehåller läkemedel eller andra främmande ämnen som utgör någon hälsorisk.

Ytterligare information om rests substanskontrollen angående substanser, risker, provtagning, analysmetoder, produktion osv återfinns i Livsmedelsverkets rapport nr 12/2015

Import

Under 2015 importerades drygt 3500 sändningar med animaliska livsmedel via den svenska gränskontrollen. Provtagning för rests substanser har skett både utifrån gränskontrollens provtagningsprogram och EU-lagstiftning rörande skyddsåtgärder vid import från vissa länder. 199 analyser för rests substanser och 12 för tungmetaller (bly, kadmium och kvicksilver) gjordes. Ett positivt fynd gjordes i en sändning räkor från Vietnam där det påträffades antibiotikarester över tillåtet gränsvärde och sändningen avvisades.

Tabell 1 Resultat från Sveriges restsubstanskontroll 2015 enligt Direktiv 96/23/EG														
Substansgrupper enligt dir 96/23/EC	Nöt, Slakt	Pos*	Nöt, Gård,	Pos	Svin, Slakt	Pos	Svin, Gård	Pos	Får, Slakt	Pos	Häst, Slakt	Pos	Hägnat vilt	Pos
	Antal analyser		Antal analyser		Antal analyser		Antal analyser		Antal analyser		Antal analyser		Antal analyser	
A1 Stilbener	342	0	341	0	181	0	26	0	9	0	14	0	7	0
A2 Thyreostatika	31	0	31	0	26	0	0	0	2	0	3	0	0	0
A3 Steroider	342	0	341	0	181	0	26	0	9	0	14	0	7	0
A4 Recycliska lactoner	342	0	341	0	181	0	26	0	9	0	14	0	7	0
A5 Beta-agonister	99	0	103	0	140	0	10	0	6	0	5	0	10	0
A6 Förbjudna substanser	101	0	101	0	133	0	28	0	8	0	5	0	10	0
B1 Antibiotika	339	1**	0	0	391	0	0	0	54	0	24	0	21	0
B2a Anthelmintika	50	0	0	0	177	0	0	0	21	0	11	0	17	0
B2b Koccidiostatika	4	0	0	0	20	0	0	0	5	0	1	0	3	0
B2c Karbamater and Pyr	15	0	0	0	9	0	0	0	5	0	5	0	4	0
B2d Sedativa	39	0	0	0	49	0	0	0	5	0	14	0	0	0
B2e NSAIDs	45	0	0	0	62	0	0	0	5	0	98	0	0	0
B2f Övriga	40	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B3a Organiska klorföreningar	20	0	0	0	20	0	0	0	5	0	2	0	9	0
B3b Org fosforföreningar	15	0	0	0	10	0	0	0	9	0	5	0	0	0
B3c Tungmetaller	26	0	0	0	21	0	0	0	5	0	5	0	7	0
B3d Mykotoxiner	9	0	0	0	20	0	0	0	5	0	3	0	0	0
B3e Övriga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Antal analyserade prov	1175	1	576	0	1259	0	64	0	144	0	195	0	88	0

Prov i grupp A1, A2 och A4 är analyserade för samtliga substanser inom dessa tre grupper dvs totalt tre ggr så många analyser som prov.

* Pos = antal analyser med halt över fastställt gränsvärde eller som har halt av otillåten eller förbjudna substanser

** Tulatromycin (antibiotika) i kalvmuskel över gränsvärdet.

Kontrollprogrammet år 2015 innehöll **4942 prov** dvs proven i tabell 1-2 samt 92 prov (bly och kadmium) från vilt t ex älg och rådjur.

Tabell 2 Resultat från Sveriges rests substanskontroll 2015 enligt direktiv 96/23/EG												
Substansgrupper enligt direktiv 96/23/EC	Fjäderfä, Slakt		Fjäderfä, Gård		Mjök		Ägg		Odlad fisk		Honung	
	Antal analyser	Pos	Antal analyser	Pos	Antal analyser	Pos	Antal analyser	Pos	Antal analyser	Pos	Antal analyser	Pos
A1 Stilbener	71	0	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A2 Thyreostatika	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A3 Steroider	71	0	35	0	0	0	0	0	10	0	0	0
A4 Recycliska laktoner	71	0	35	0	0	0	0	0	0	0	0	0
A5 Beta-agonister	102	0	15	0	0	0	0	0	10	0	0	0
A6 Förbjudna substanser	93	0	20	0	0	0	***151	0	15	0	31	0
B1 Antibiotika	122	0	0	0	***300	0	***174	0	10	0	34	0
B2a Anthelmintika	10	0	0	0	***210	0	0	0	4	0	0	0
B2b Koccidiostatika	117	0	0	0	0	0	***139	0	0	0	0	0
B2c Karbamater and Pyr	31	0	0	0	0	0	0	0	0	0	7	0
B2d Sedativa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B2e NSAIDs	10	0	0	0	***210	0	0	0	0	0	0	0
B2f Övriga	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B3a Organiska klorföreningar	10	0	0	0	10	0	32	0	7	0	6	0
B3b Organiska fosforföreningar	0	0	0	0	5	0	27	0	10	0	7	0
B3c Tungmetaller	14	0	0	0	5	0	0	0	9	0	9	0
B3d Mykotoxiner	5	0	0	0	25	0	0	0	5	0	0	0
B3e Övriga	0	0	0	0	0	0	0	0	20	0	0	0
Antal analyserade prov	585	0	70	0	300	0	200	0	100	0	94	0

Prov i grupp A1, A2 och A4 är analyserade för samtliga substanser inom dessa tre grupper dvs totalt tre ggr så många analyser som prov.

* Pos = antal analyser med halt över fastställt gränsvärde eller som har halt av otillåten eller förbjudna substanser

***markerade analyser är helt eller delvis utförda på samma prov dvs på tre olika substansgrupper.

Tabell 3 Resultat från prover tagna i gränskontrollen 2015

	Honung	Fisk och fiskeriprodukter	Blötdjur	Krabba	Räka	Kräfta	Nötkött	Fårkött	Fjäderfäkött	Positiva per substanskategori
Antibiotika	1	10			21		15	4	1	1
Kloramfenikol	1	10			15	9	15	4	12	0
Nitrofuran		11			15	9	1	4	12	0
Avermektiner							13	4		0
Malakitgrönt		11								0
Kristallviolett		1								0
Kvicksilver		7	4	1						0
Bly		7	4	1						0
Kadmium		7	4	1						0
Positiva per varukategori	0	0	0	0	1	0	0	0	0	